

A koronavírus-járvány gazdasági következményei: a vállalkozások többsége még idén javulást vár

Elemzésünkben a Századvég Gazdaságkutató primer vállalati kutatásai alapján mutatjuk be a koronavírus nyomán kialakult helyzetet, illetve a gazdasági szereplők várakozásait. A kutatások során 1000 vállalkozás (kis, közepes és mikroállalat) vezetőjét kérdeztük meg arról az elmúlt hónapokban, hogy milyennek ítélik a gazdasági helyzetet, hogyan érintette vállalkozásukat a koronavírus, illetve hogy milyen arányban tervezik igénybe venni a kormányzati intézkedéseket.

Eredményeink szerint a koronavírus-helyzet okozta gazdasági sokk következtében hirtelen, meredeken romló vállalati várakozásokat májusban a pesszimizmus mérséklődése követte. Azaz, két hónap után, újra javuló tendenciát mutatnak a jövővel kapcsolatos általános gazdasági várakozások.

A gazdasági sokk méretét mutatja, hogy a járványhelyzet nyomán a vállalkozások mintegy felének keletkeztek likviditási problémái. Igaz, csak egy elenyésző részük került csődhelyzetbe (elsősorban a szolgáltató szektorban üzemelő mikroállalkozások körében). A keresletet tekintve 64 százalék számolt be májusban is csökkenésről. A beruházási hajlandóság csökkent, a vállalatok több mint fele nem tervez beruházást végrehajtani a következő 1 évben.

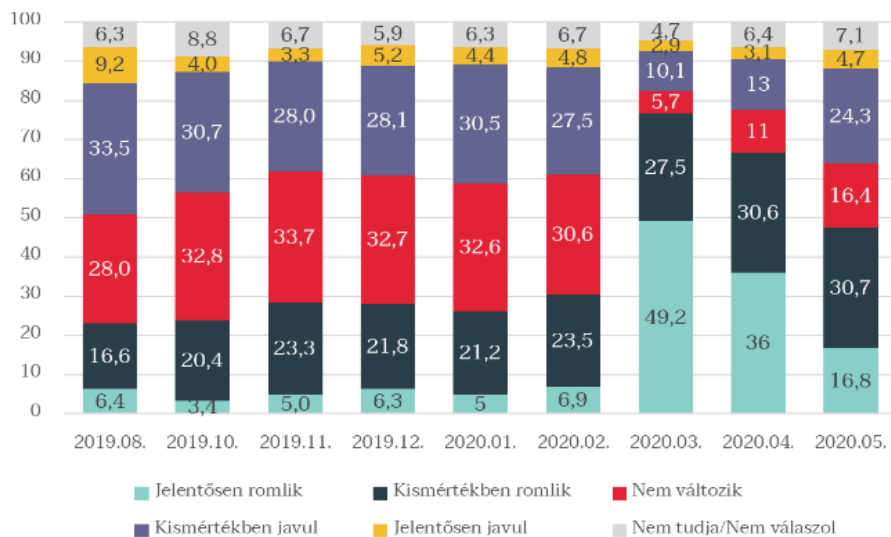
A vállalatvezetők közlései alapján eddig (a járvány kitörése óta) a cégek közel 12 százaléka küldhetett el munkavállalókat a Magyarországon működő kkv-szektorban. Az elbocsátott munkaerőt azonban a vállalkozások 65 százaléka teljesen vissza kívánja venni, míg 18 százalék részben. Ez jelentősen mérsékelheti év végéig a munkanélküliség növekedését.

A vállalatok 56 százaléka fél éven belül, további 31 százalék pedig fél és egy év között számít arra, hogy működése teljesen helyreáll.

Általános vállalkozói hangulat

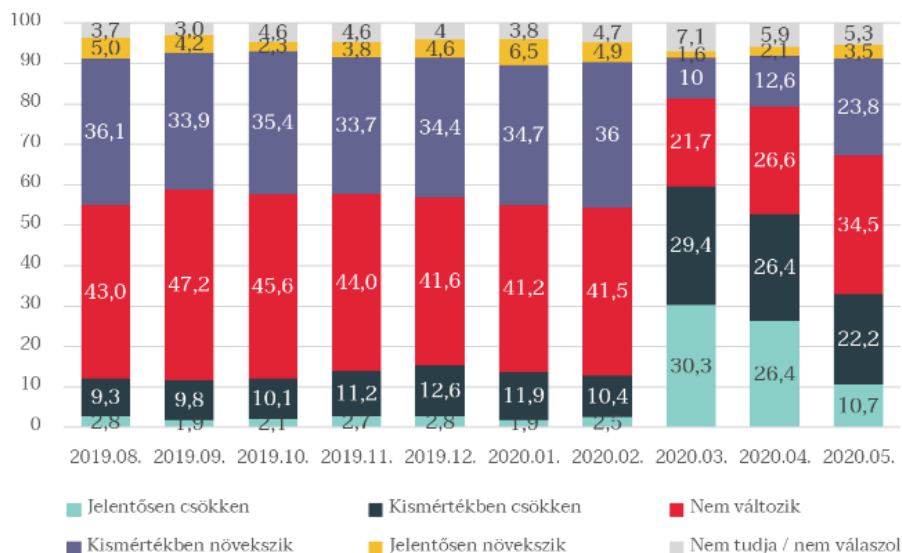
A válság első két hónapjának sokkja után, májusban mérséklődtek a jövővel kapcsolatos negatív várakozások. A **következő egy évre vonatkozóan bizakodóbbak a gazdasági szereplők, mint márciusban és áprilisban.**

Meglátása szerint a következő egy év során hogyan változik az ország gazdasági helyzete? (%)

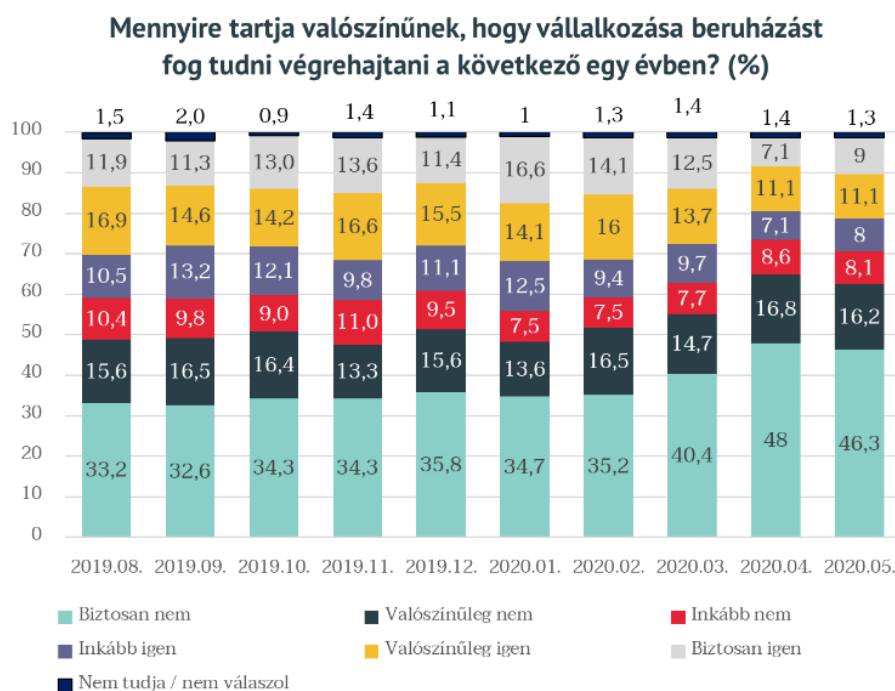
A vállalkozások 33 százaléka számít termelési, szolgáltatási volumene csökkenésére, 27 százaléka pedig annak növekedésére. Ugyanakkor a márciusi és április eleji gazdasági bejelentéseknek, valamint a járványgörbe sikeres ellaposításának és a romló bázisidőszaki adatoknak köszönhetően a jövőre vonatkozó termelési várakozások áprilishoz képest érdemben javultak.

Várakozásai szerint hogyan alakul az Ön vállalatának termelése a következő 12 hónapban? (%)

Beruházási kedv

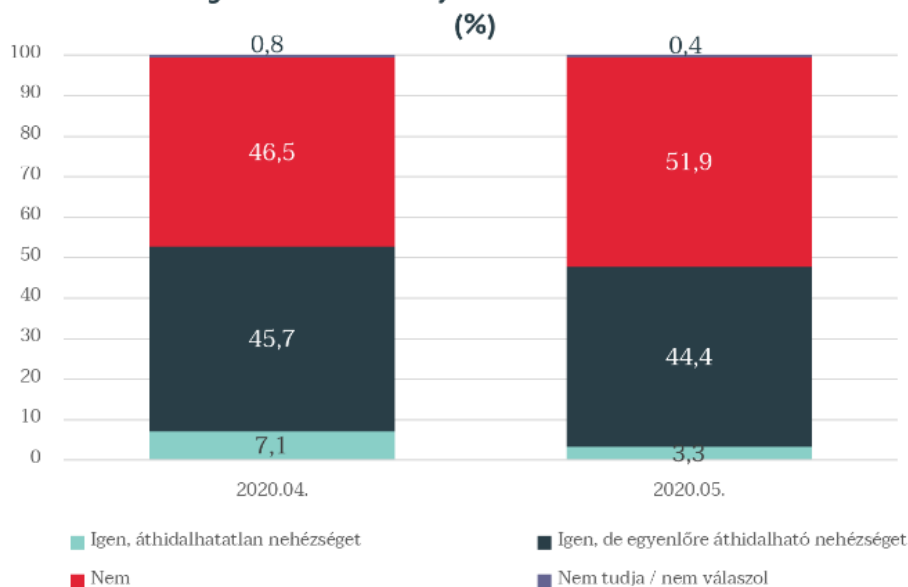
Március óta folyamatosan, **tartósan és jelentősen csökken a vállalatok beruházási kedve**, több mint 10 százalékponttal nőtt azok aránya, akik nem terveznek beruházást. Bár egyre több beruházástámogató konstrukció áll rendelkezésre, ebben a folyamatban az érdemi pozitív változáshoz a vállalkozások gazdasági kilátásának további javulása szükséges.

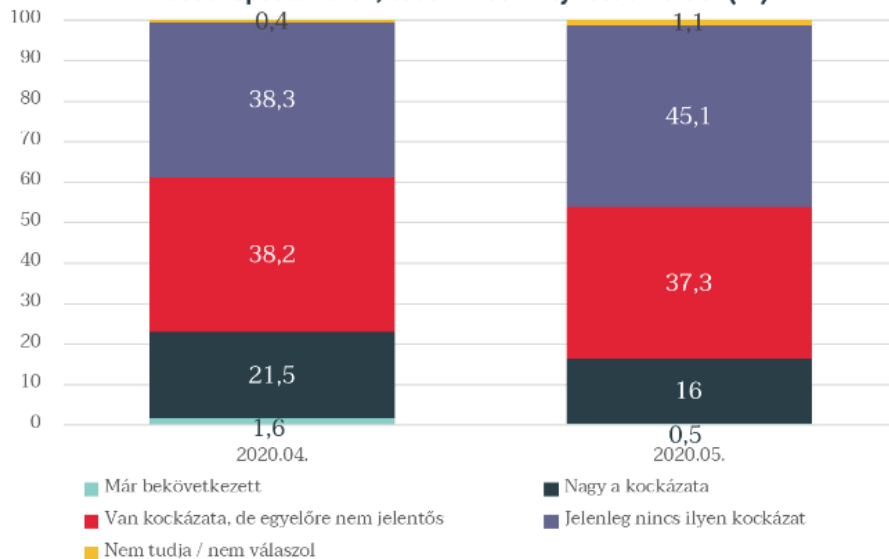
Likviditás és csődvészély

A jelenlegi helyzet a **cégek** mintegy **felének** okoz **likviditási problémát**, de csak 3 százaléknak áthidalhatatlant. Ez az előző hónaphoz képest javulást jelent. Ha a májusi helyzet 2-3 hónapig fennmaradna, a kkv-k ötöde kerülne csődközelbe. Azonban a kijárási korlátozások feloldásával és a vészhelyzet megszüntetésével pozitív fordulatot várunk júniusra.

Okoznak-e az Ön vállalata, cége számára likviditási nehézséget a koronavírus nyomán bekövetkezett változások?

Mekkora jelenleg a kockázata annak, hogy ha még 2-3 hónapig fennáll a járványhelyzet az Ön cége, vállalkozása fizetéseképtelen lesz, csődközeli helyzetbe kerül? (%)

A **csőd** bekövetkezésének kockázata a **mikro- és kisvállalkozásoknál** a legnagyobb:

Mekkora jelenleg a kockázata annak, hogy ha még 2-3 hónapig fennáll a járványhelyzet az Ön cége, vállalkozása fizetése képtelen lesz, csődközeli helyzetbe kerül? (%)	Már bekövetkezett a csőd	Nagy a kockázata	Van kockázata, de egyelőre nem jelentős	Jelenleg nincs ilyen kockázat	Nem tudja/Nem válaszol
Mikrovállalat	0,6	16,2	36,6	45,7	1
Kisvállalat	0	19	44	35	2
Középvállalat	0	9,8	37,7	50,8	1,6

Ágazat szerint az ipari, szolgáltató és kereskedővállalatok kitétsége jelentősebb az átlagnál:

Mekkora jelenleg a kockázata annak, hogy ha még 2-3 hónapig fennáll a járványhelyzet az Ön cége, vállalkozása fizetése képtelen lesz, csődközeli helyzetbe kerül? (%)	Már bekövetkezett	Nagy a kockázata	Van kockázata, de egyelőre nem jelentős	Jelenleg nincs ilyen kockázat	Nem tudja/Nem válaszol
Mezőgazdaság	0	4,8	33,3	61,9	0
Ipar	0	16,3	36	45,3	2,3
Építőipar	0	9,4	36,5	54,2	0
Kereskedelem	0	16,7	39,6	42,2	1,6
Szolgáltatások	0,9	17,6	37,2	43,3	1

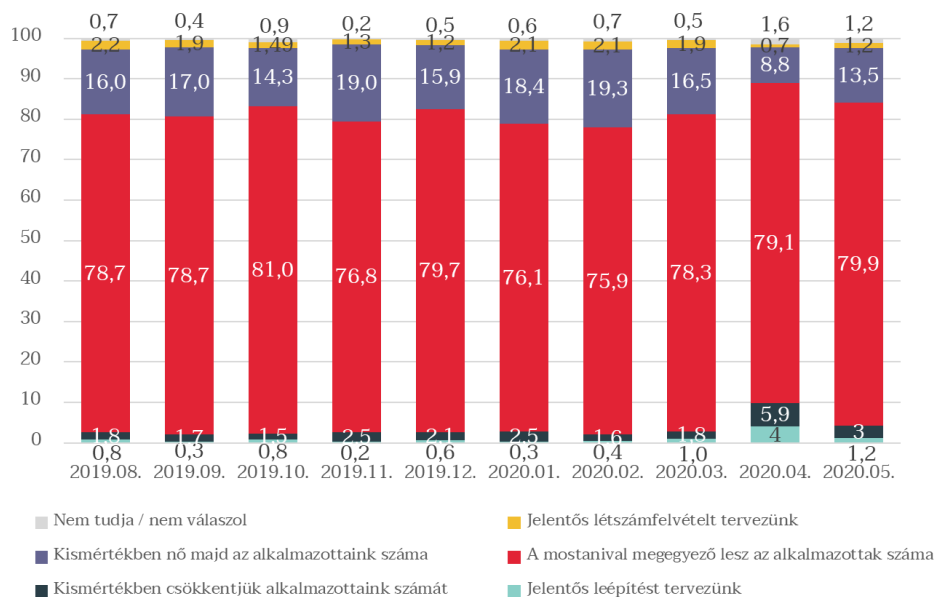
Munkaerőpiac és munkanélküliség

A járvány kitörése óta 11,7 százalék hajtott végre leépítést (áprilisban 11,5 százalék mondta ezt), 2,5 százalék (áprilisban 2 százalék) pedig bővítette alkalmazotti létszámát.

Az elbocsátott munkaerőt a vállalkozások 65 százaléka teljesen vissza kívánja venni, míg 18 százalék részben, ami mérsékelheti a munkanélküliség növekedését az év hátralévő részében.

A munkaerőpiacon a jövőre vonatkozó tervek lassan (bár még nem teljesen) visszarendeződnek a válság előtti szintre: a vállalatok 4,2 százaléka tervez további leépítést a következő 6 hónapban, míg 14,7 százalék inkább bővítene (visszavenne).

Terveznek-e létszámleépítést/létszám bővítést a következő hat hónapban? (%)

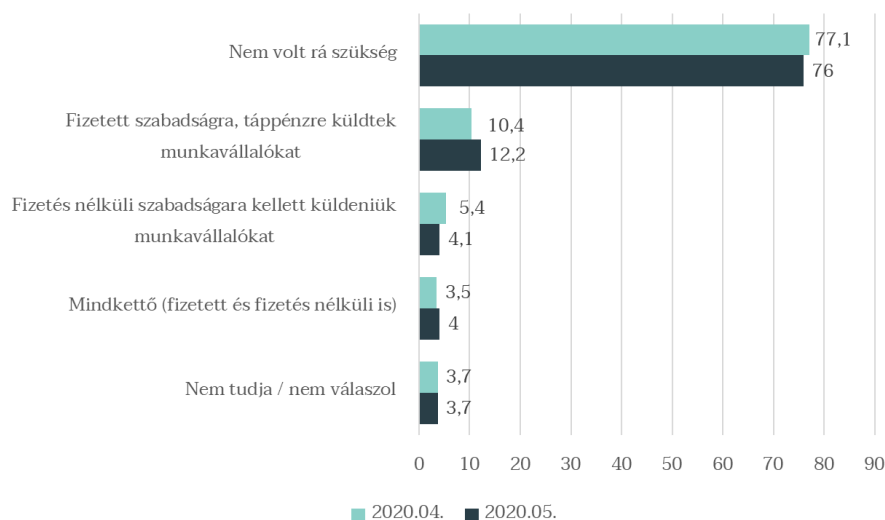

A leépítések **legsúlyosabban a kisvállalkozásokat érintik**, míg ágazatok szerint a **kereskedelemben** és a **szolgáltató** ágazatokban dolgozók vannak a leginkább nehéz helyzetben, a jövőre vonatkozóan pedig az **ipar** kilátásai a legpesszimistábbak.

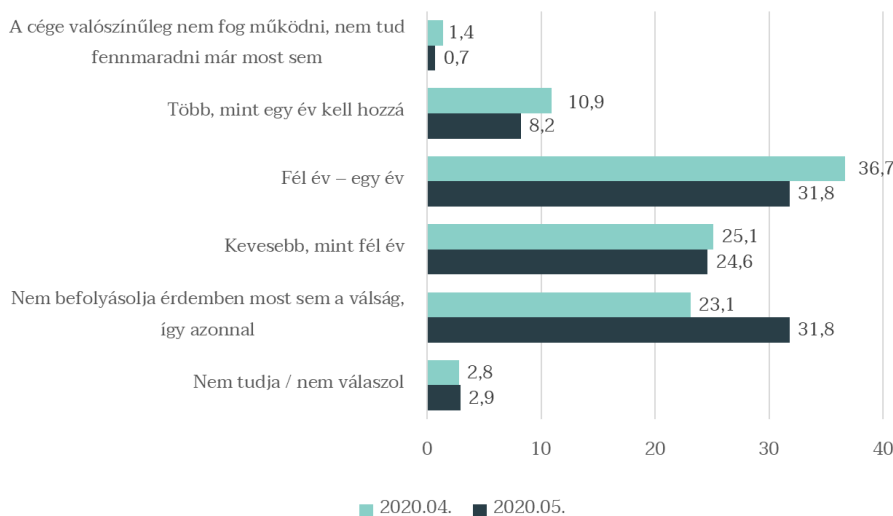
Történt-e illetve tervez-e leépítést a járvány miatt? (%)	Történt leépítés, de a jövőben már nem terveznek	Történt leépítés és a jövőben is terveznek	Nem történt leépítés, de a jövőben terveznek	Nem történt leépítés és a jövőben sem terveznek
Mikrovállalat	9,8	1,2	2,2	86,9
Kisvállalat	13	4	3	80
Középvállalat	8,2	6,6	3,3	82
Mezőgazdaság	0	0	0	100
Ipar	4,7	3,5	5,8	86
Építőipar	9,4	1	1	88,5
Kereskedelem	12,5	3,1	2,1	82,3
Szolgáltatások	10,6	1,4	2,4	85,6

Az el nem küldött munkavállalók esetében, a kkv-k több mint háromnegyedénél **nem volt** szükség rendkívüli szabadság elrendelésére. **A vállalatvezetők többsége a gazdaság helyreállítására jellemzően fél év, maximum egy éven belül számít.** Áprilishoz képest ugyanakkor jelentősen nőtt azok aránya, akik úgy ítélik meg, hogy nem befolyásolja tevékenységüket a válság.

Szükség volt-e arra, hogy a meglévő (megmaradt) munkavállalók egy részét /egészét fizetett vagy fizetés nélküli szabadságra küldjék a koronavírus-válság kitörése óta? (%)

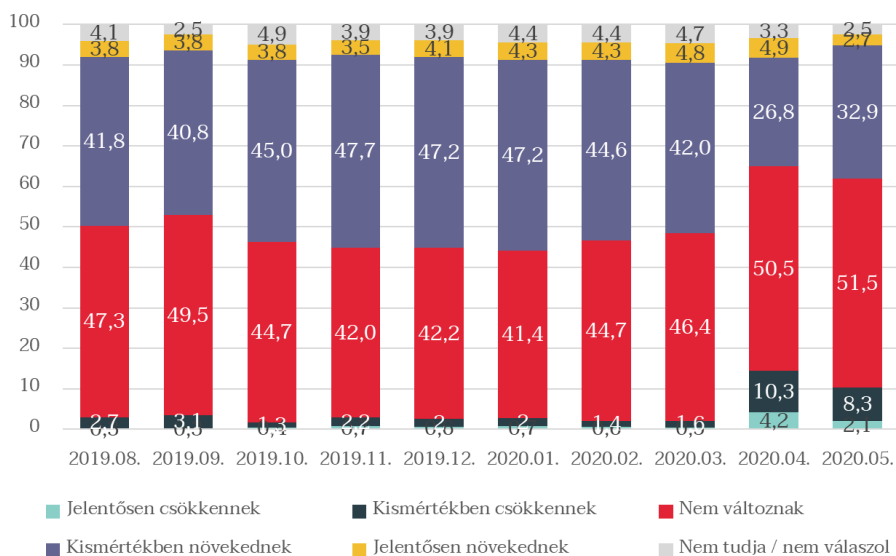
Ha a járványhelyzet megszűnik a következő 3 hónapban, Ön szerint mennyi idő kell majd, hogy a vállalata, cége visszatérjen a válság előtti biztonságos működéshez és teljesítményhez? (%)

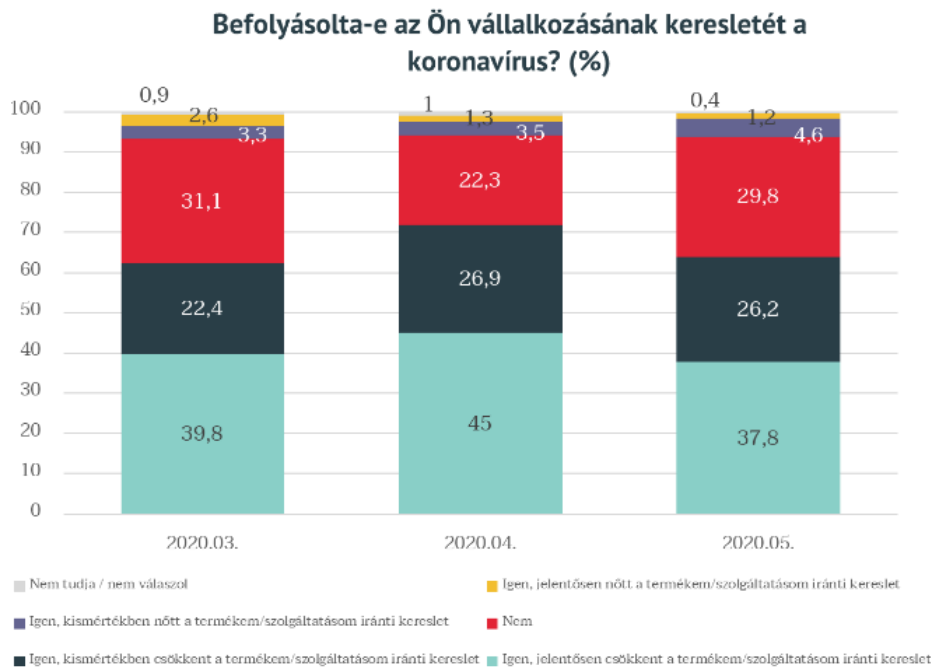
Kereslet és árak változása a járványügyi helyzet következményeként

A járvány előtti időszakra jellemzőnél kevesebben gondolták májusban, hogy tudják termékeik árát emelni. A kereskedelemben 51 százalék tervez áremelést, érdemes azonban megemlíteni, hogy ez az arány januárban még magasabb, 63 százalék volt. A koronavírus az építőipar áremelési szándékait nem befolyásolta. Az iparban és a mezőgazdaságban nőtt azok aránya, akik csökkenteni kényszerülnek áraikat, míg a szolgáltató ágazatokban az árak várható változatlansága vált jellemzővé.

A következő 1 évben várhatóan hogyan változnak az Ön cégének értékesítési árai? (%)

A vírus a vállalkozások széles körét érinti, az áprilisi **72 százalékos csúcs** után **májusban 64 százalék** számolt be a **kereslet csökkenéséről**. Az árbevétel csökkenésében jelentős heterogenitás figyelhető meg a vállalatok között. Májusban az előző hónaphoz képest nőtt azok aránya, akikre a vírus nem gyakorolt hatást.

A teljes **bevételkiesést elszenvedők** aránya különösen magas a **mikrovállalkozások**, illetve a **szolgáltató** vállalatok esetében:

Nagyságrendileg mennyivel csökkent az Ön cégének árbevétele a koronavírus-járvány magyarországi megjelenése óta? (%)	Nem történt árbevétel kiesés	1-25% kal	26-50% kal	51-75% kal	76-100% kal	Nem tudja/nem válaszol
Mikrovállalat	29,9	21,4	19,8	6,9	17,7	4,3
Kisvállalat	27	29	18	10	13	3
Középvállalat	31,1	37,7	14,8	1,6	9,8	4,9
Mezőgazdaság	57,1	33,3	0	2,4	2,4	4,8
Ipar	31,4	23,3	19,8	7	12,8	5,8
Építőipar	37,5	30,2	16,7	6,3	6,3	3,1
Kereskedelem	22,4	26,6	29,2	7,3	10,9	3,6
Szolgáltatások	28,4	20,5	17,5	7	22,1	4,5